

e-post: registrator@ltu.se

Yttrande avser ert dnr Ku2019/02112/KL

Luleå tekniska universitet (LTU) yttrar sig härmed över Härifrån till evigheten – En långsiktig arkivpolitik för förvaltning och kulturarv (SOU 2019:58).

Sammanfattning

LTU tillstyrker i huvudsak utredningens förslag.

LTU avstyrker delvis arkivbildning, inventering av arkivbestånd, bättre möjlighet att planera överlämnandet, digital informationsförvaltning och massdigitalisering och Riksarkivets omgivning och interna organisation.

Inledning

Dagens informationsförvaltning är komplex och i ständig förändring. Arkivarier i den offentliga myndigheten behöver arbeta proaktivt och samarbeta med många olika kompetenser för att skapa hållbara informationsstrukturer för styrning och ledning till gallring eller bevarande. LTUs uppfattning är att utredningen haft alltför stort fokus på den framtida forskningens behov. Syftet att inkludera och lämna förslag på åtgärder som främjar arkivbildningens rättsskipning och förvaltning är åsidosatt.

Avsnitt 6.4.1 Arkivbildningen

LTU avstyrker delvis att ansvaret för arkivbildning som är tillgängliga för flera myndigheter ska bilda arkiv endast hos den som ansvarar för informationssystemet. LTU samarbetar i många informationssystem som ägs och förvaltas av andra myndigheter. Det är en framåtgående samhällstrend som innebär att ärenden som tidigare registrerats som in- och utgående handling i myndighetens diarium, idag inkommer- och upprättas i plattformar där förvaltningsansvar ligger hos annan offentlig verksamhet. Det förenklar initialt handläggningen, men försvårar öppenhet och transparens i den egna organisationen, det

omkringliggande lokalsamhället, länet och regionen samt för myndighetens fortsatta handläggning och uppföljning. Som exempel kan nämnas forskningsansökningar till Prisma som förvaltas av Vetenskapsrådet eller ansökningar om anpassade studier till NAIS (nationellt administrations- och informationssystem för samordnare) som förvaltas av Universitets- och högskolerådet.

LTU medger att förslaget är kostnadsbesparande och att en fortsatt digital utveckling mot e-förvaltningsplattformar och e-förvaltningslegitimationer kommer att öka öppenheten. Idag finns inte sådana plattformar eller legitimationer. Utredningen behöver påminnas om att medverkande myndigheters informationsbehov behöver stärkas genom att ansvarig arkivbildare även måste tillgodose andra förvaltningars informationsstrukturer för en transparent och öppen myndighet. Inte bara den egna arkivbildningen.

Avsnitt 7.11.4 Inventering av arkivbestånd

LTU avstyrker att Riksarkivet efter en massdigitalisering ska gallra handlingar från 1970 och framåt. LTU är en ung myndighet med många handskrivna register. LTU anser att allmänna handlingar som kan antas ha betydelse för länets kulturarv som pappersoriginal ska efter digitalisering undantas från gallring.

Avsnitt 8.7.1 Bättre möjligheter att planera överlämnandet

LTU avstyrker att överlämningsplaner ska upprättas mellan Riksarkivet och myndigheten. Utredningen konstaterar att vid en överlämning förlorar myndigheten rätten till åtkomst. Bedömningen är att LTU behöver tillgång till information. Det gäller speciellt integritetskänsliga handlingar t.ex. studentmatriklar, undervisningsmaterial och personalakter för att säkra studentens rätt att återuppta sina studier eller för myndighetens pensionsutredningar. Behov som kan aktualiseras under ett helt förvärvsliv samt i samband med pensionsavgång. Ska överlämnandeplaner upprättas borde det inte vara tvingande för information yngre än 50 år.

Avsnitt 13 Riksarkivets omgivning och interna organisation

LTU avstyrker delvis utredningens förslag. Visserligen anser LTU att förslaget om en öppnare regional närvaro av Riksarkivet är bra om den sammanbinds med tillitsreformens betänkande.

Däremot saknas konkreta förslag som skapar förutsättningar för innovativa samverkansformer och kompetensutbyte på lokal, regional och nationell nivå. En sammanslagning av Myndigheten för digital förvaltning och Riksarkivet hade varit att föredra.

Avsnitt 14

Digital informationsförvaltning och massdigitalisering

LTU avstyrker att Riksarkivets proaktiva åtgärd för en digital informationsförvaltning ska vara massdigitalisering. Däremot anser LTU att Riksarkivet i enlighet med utredningens förslag ska ta fram IT-verktyg och arbetsmetoder för att påbörja massdigitaliseringar av pappersarkiv. Under förutsättning att det gäller för arkivbildning äldre än 50 år och att massdigitaliseringsprojekten rangordnas till att gälla samhällsviktig information. Det är viktigt att offentlig verksamhet inte tyngs av alltför stora kostnader och tvingande överlämningsplaner som i förlängning negativt påverkar arbetet med att säkerställa den pågående digitala förvaltningens arkivbildning.

LTU bedömer att det är minst lika viktigt att gynna offentlig myndighet att börja e-arkivera informationsflöden som skapas digitalt. För att göra det måste arkivfunktionen arbeta proaktivt med att säkerställa riktighet redan innan information skapas. Riksarkivet behöver därför också vara proaktiv med att ta fram regelverk och föreskrifter som stärker ett sådant synsätt.

Avsnitt 15.3.2

Den nationella databasen

LTU tillstyrker att den nationella arkivdatabasen NAD ska stärkas genom att offentlig myndighet ska registrera sina arkiv i databasen. Det kommer att öka tillgänglighet och öppenhet för både samtidsforskning och historisk forskning

I detta ärende har rektor Birgitta Bergvall-Kåreborn beslutat. Arkivarie Maria Enlund föredragit. I den slutliga beredningen har också chefsjuristen Jenny Blom deltagit.